

šnji, ki je svojo dolžnost storil. — Dr. Orel svetuje, naj zbor o predlogu g. Pourja prestopi na dnevni red. Dr. E. Costa je zoper ta nasvet, ker predlog Pourjev je važen in je res velika škoda, da se gledé na potrebščine in stiske kmetijske ni že davno skušalo, da bi se bila zastavnica na noge spravila. Deželni zbor je imel dolžnost in skozi 6 let tudi časa dovelj, da bi se bil lotil te naprave; gosp. Dežman zagovarja zbor, ki se v tej zadevi zagovarjati nikakor ne more in ne sme. Dr. Costa nasvetuje, naj se glasuje o Pourjevem predlogu. — Glasovalo se je potem, in z večino glasov je bil predlog sprejet. (Dal. prih.)

Razdelitev pašnikov in zložitva (Arrondirung) zemljišč.

(Dalje.)

Moči, katerih več ali manj vsaka soseska po velikosti svoji ima za vzdržanje in zboljšanje gozdov, so neprecenljive, in učeni gozdnarji, katerim je v resnici mar za gozd, hrepenijo po takih močéh, kajti ne samo da soseske lahko gole strani gozdov obsadijo, temuč tudi mladi gozdi, kateri gozdnarju dobička ne dajajo, da bi jih mogel umetno obdelavati, imajo pri soseskah vsaki letni čas dovolj porabljive moči. Taki gozdnarji trdijo, da soseskine gozdi se dajo zboljšati pri količ-kajšnem obdelovanju, in to na velik dobiček soseskam in tudi celi deželi, česar pa posamezni posestniki gozdov doseči ne morejo. In gotova resnica je to. Tedaj sosedje varujmo in boljšajmo svoje gozde s zedinjenimi močmi, in če mi popolnega dobička od svoje delavnosti ne dočakamo, naši zanamci ga bodo gotovo; hvalo srčno nam bodo peli za trud naš, ko bodo naše kosti že drobne!

Da imajo umni in varčni gospodarji resno voljo, zraven golih tudi obraščene pašnike in vse gozde deliti, to je vse hvale vredno, kajti oni spoznavajo, kolikošni zakladi še mrtvi v neobdelanem svetu ležijo, in oni bi radi ne samo gole, puste pašnike v plodne pre-delali, ampak tudi svoj del tako obdelovali, da bi kadaj lepe goldinarčke brez gozdne škode vlekli. Al kaj pomaga, ker bi vendar na zadnje, kakor sem gori dokazal, občna zguba nastala po revščini, ktera se že na najvišjo stopinjo sili.

Razdelimo si tedaj le neobraščene, gole pašnike, in to brez zamude!

Priložno pa zložimo si tudi zemljišča, kajti ni ga lepšega časa mimo tega, da se zraven razdelitve pašnikov tudi zemljišča zložijo. S tem bi se kmetijstvu neizrečeno pod rame segnilo; kajti zložitve zemljišč bi prvič: olajšala razdelitev golih pašnikov, ta pa zložitve zemljišč, kajti veči del pašniških lastnikov ima zemljišča tikoma pašnikov; drugič: olajšalo bi se obdelovanje kmetij na vse strani neizrečeno, kajti po celem Kranjskem, Primorskem in tudi po drugih deželah 1 maslic zemlje ($\frac{1}{4}$ Hube) iz 15 kosov zemljišč obstaja. Koliko je tu nepotrebnih potov pri obdelovanju, ogledovanju, varstvu itd.; tretjič: pri oranji in košnji ne more sosed sosedu, večkrat tudi pri vsej dobri volji, vstreči; za pest odorane zemlje ali odkošene trave, če tudi je skor brez vrednosti, nastane med sosedi prepir, tepež, tudi drage pravde; četrtrič: vožnja po zemljiščih z zemljišča na zemljišče, čeravno s pravico, drevesa pri zemljiščinih mejah, posebno sadna drevesa, napravijo hud ravs in kavs, čeravno državni zakonik sadje pripušča tistemu, na čegar tla pade. Na stotine vzrokov bi se lahko naštel, kateri za zložitve zemljišč govoré. Kolikošno veselje sam posestnik občuti, kadar vidi pred seboj veliko lepo obdelano polje

in senožet, in to vse skupaj je njegovo! Zraven vsega bi se pa tudi državi veliko dela prihranilo, kajti brezštevilni kosi zemljišč dajajo katastru neizmerne dela; treba je tedaj tudi delavcev, uradnikov dragih.

Sosedje varujmo in boljšajmo gozde; delimo gole pašnike, in zložimo si zemljišča! To se brez velike težave toliko lažje zgodi, ker visoka vlada in naš veleslavni deželni zbor to želita; tedaj se moremo od tod vsake podpore nadjati.

Kako da bi se pa to hitro in dosledno dognalo, morali bi se izvedeni možé iz dotičnih krajev po odločbi imenovanih visocih oblastnij sniti, in o tem važnem predmetu pogoditi. Vrzimo tedaj staro železno robačo z ram, čeravno stari naš pregovor pravi, da navada je železna srajca.

Ravno sedaj stavi slavna c. kr. okrajna gosposka postojnska po naukazu visoke deželne vlade na županije dvojje vprašanj, na kateri ima ona z dogovorom županov in izvedenih mož odgovarjati, namreč:

1. Ktera sredstva bi bila za pogozdovanje kamnitih tal in uničenih gozdov na kranjskem Krasu najbolj hasljiva?

2. Ali so soseske v tej zadevi že kaj storile in s kakošnim uspehom?

Moja misel o teh dveh vprašanjih je:

1. Za pogozdovanje kamnitih tal, kjer ni čisto nič grmovja in zemlje, ni ga sredstva brez neizmernih stroškov. Tukaj si mora narava sama počasi pomagati; če je pa količkaj zemlje med skalovjem in kak grm, treba je take ploščadi vsaki paši v prepoved djati. Ako bi se hotela taka tla hitro pogozditi, treba jim je s semenom na pomoč priti; najboljša seme za take ploščadi je gotovo beli gaber (*Carpinus betulus*) in pa gladki ali poljski brest (*Ulmus campestris*). Ti dve drevesi zdržite vsa slaba kraška vremena najbolj, in se tako po rokah med skalovjem zaplodite, da je težavno iztrebiti ju. Po vseh drugih tleh je po domačih skušnjah beli borovec (*Pinus sylvestris*) ne pa črni borovec (*P. austriaca*) priporočila vreden, kajti on se vsaki zemlji, če je prav posajen, prileže in najhitreje pusta tla pokrije in zboljša.

Koder so pa gozdi po dobrih tleh vničeni, ni družega treba, kakor prepovedance vpeljati; posebno bodo prepovedanci ondi na mestu, kjer še kaka bukev in kak hrast raste, in to ob času žirnega leta. V taci letih je svinjska paša po takih gozdih živega priporočila vredna; to se razume, da jeseni, kadar žir od drevja cepa, sicer pa nikoli ne. Prepoved more pa toliko časa veljati, dokler rastike govejemu gobcu ne odrastejo. (Kon. prih.)

Mnogovrstne drobtinice.

* *Vino za gostovanje pri kronanji ogerskega kralja.*

Da se bode pri tej slovesni gostbi potrosilo polno vina, naravna je stvar; al čuditi se moramo, da Magjar, ki hoče vse svoje imeti, si je naročil večidel tujega vina. „Pesti Hirlep“ naznanja, da je namenjeno za to gostbo 300 butelij španskega vina „shery“, 200 butelij nemškega „Johannisbergerja“, 500 butelij francozkega „lafitta“, 500 butelij francozkega sladkega mošta, 60 butelij „šampanjca“, in samo 20 butelij ogerske „tokajščine“ in 500 butelij „šomlavščine“. — Ker imajo na vinorodnem Ogerskem mnogo dobrega vina in se more na primer z rdečim „lafittom“ meriti izvrstno vino jagersko (Erlauer), moramo se čuditi temu, da Magjari nočejo točiti dobrih domačih vin, o katerih v eno mer trdijo, da se morejo meriti z najboljšimi francozkimi?! „Gospod. List.“

* *Štajarske kôse v francozski razstavi.* Kako trdno in jako je štajarsko železo, pokazalo se je v londonski razstavi (izložbi) leta 1862., kjer je g. Wertheim, ud avstrijskega odbora, debeli angleški pleh s štajarsko kôso prerezal. Isti gosp. Wertheim je nedavno v pariški razstavi hotel cesarju Napoleonu dokazati trdobo štajarskih kôs, da preseka pruski pleh. Ko pa blizo cesarja vzdigne s čvrsto svojo roko štajarsko kôso, zgrabi ga krepák človek — skriven policaj — drži mu roko in zabrani poskušnjo, misleč, da gré za življenje cesarjevo. Ta dogodka je zelo osupnila pričujoče ude izložbene komisije, ki niso pričakovali, da je cesar Napoleon med svojimi Francozi tako malo življenja varen, da še v razstavi ga morajo obdajati in čuvati skrivni policaji! „Gosp. List.“

Slovansko slovstvo.

* *Postonjska Jama.* Popisal dr. Etb. Costa. Založil bukvar J. Giontini v Ljubljani.

Binkošti se bližajo, in ž njimi čas, da marsikdo roma v to jamo, ki se v najlepšem lišpu kaže ta čas, in ki je, razun bleškega jezera, res kinč deželi naši.

Naš prečastiti mestni župan gospod dr. Costa je leta 1863. lepo popisal to čudo natorno, in da se popotnik v jami lahko iznajde, dodal je še obris vseh notranjih razdelkov njenih, kakor ga je izdelal dobro znani inženir Evnike. Človek, kedar pride v kako neznano večje mesto, rad si kupi načrt mesta, katero ogledati želi, — še bolj potreben pa je popotniku tak črtež, ako pod zemljo hodi 2, 3 ure. Kakor v mestu ima vsaka ulica svoje ime, tako tudi ima v jami vsak važnejši kraj, vsak odličnejši kapnik ali skupina posebnih kapnikov tudi svoje ime. Kdor pregleda dr. Costov načrt in prebere popis, predno gré v jamo, odpera se mu pri vsaki stopinji po tem popisu že nekako znan svet, in tem globokeji so vtiski, ki jih ta čuda delajo na-nj, čem bolj je bil že pripravljen na ta ali uni pogled.

Naj tedaj vsak, kdor gré v jamo, si omisli omejenega zanimivega kažipota, kteremu je v ličnem natisu cena le 40 nov. krajc. Knjižica se dobiva v Ljubljani pri založniku Giontini-u, pa tudi v Postojni.

* *O zadevah „Čitalnice.“* Ker je že precej dolgo časa, kar sem čast. gg. bralcem razposlal IV. zvezek „Čitalnice“ in ker knjigotržci navadoma okoli velike noči sklepajo svoje račune, prosim lepo, da mi gg. prejemniki blagovolijo poslati, kar so skupili, da tudi jaz lahko račun tega zvezka sklenem, ker se poprej ne morem V. lotiti, dasiravno že imam lepega gradiva pri rokah. Napis je, kakor poprej: „Kanzlei des Herrn Dr. Berzé.“

V Gradcu 1. junija 1867.

Dr. Ivan Geršak.

O Vodnikovem spominku.

Vprašanje in odgovor.

Gorensk rodoljub iz Begunj, nanašaje se na neki dopis v „Slovenču“, poprašuje zopet v pismu „Novicam“ poslanem: kaj da dela za nabiro Vodnikovega spominka izvoljeni odbor? in toži, da se svoje toliko imenitne naloge več ne spominja in delo v nemar pušča?

Na to odgovarja vredništvo ob kratkem samo to-le: Nam ni noben odbor znan, kateri nabira doneske za Vodnikov spominek. Za Vodnikov spominek idejo je sprožil slavni dr. Lovro Toman in „Novice“ so prejemale doneske za spominek. Kolikošen je ves znesek, to je bilo naznanjeno v poslednjem obč. zboru Matiči-

nem, in da je shranjen v hranilnici naši, ker ni še zadosten za spominek, Vodniku primeren.

Čudno je po takem, da se tako nepremišljeno udarjajo odboru, kterega ni! Toman in Bleiweis sta storila, kar sta mogla, da sta spravila 1742 gold. 80 kr. skupaj. Naj skusijo še drugi! Saj nima nihče monopola, da bi on edini smel nabirati doneskov. Naj se osnuje odbor, ki sam stori to, kar na rame družim naklada. Posebno pa je še to želeti, da bi taki, ki vsi razneseni domoljubja, kričijo po Vodnikovem spominku, pa vendar niso vinarja še dodali, sami kaj dali! Posihmal, kar se je bila izcimila ideja Vodnikovega spominka, je prišla nabira za nabiro za deset in dvajset reči, in časi niso zmiraj bili navduševalni slavenstvu; ni čuda tedaj, da skupljeni znesek ni še zadosten za vreden spominek na kakem javnem trgu. Odloženo pa ni opuščeno. Kadar razvedrijo se vremena Slovencem, tekli bodo darovi zopet obilno. To je vzrok, da dr. Toman in dr. Bleiweis mirujeta.

Vendar to nikakor ni zadržek, da drugi pogumnejši začno nabirati. V hranilnici že leži lep znesek; še trikrat toliko, in Vodniku je spominek gotov. Zato začnite! Kamen do kamena palača!

Razstava v Moskvi.

(Konec.)

Ljudstva so zbrana v skupinah; največa je skupina Vélíkorusov. Prebivalci vélíkoruske dežele se vidijo tu na sejmu. Stojí jih kakih 60 v vasi na cesti v raznovrstnih položajih. Na levi vasi je mlin na sapo. Na levi strani družbe na sejmu je mož, kateri s podobami kupčuje, temu na desni stojí izprežen konj, kateri iz kmečkega voza (tjeleg) senó jé. Na sprednji strani je postavljena prodajalnica (bajta), v kateri prodajajo popernjak (sterdenico), in okoli ktere vse mrgoli od prodajalcev in kupcev. Na levi pa je medvedar z medvedoma. Za tem je prodajalec s kvasom (namešek za pivo) in pečenimi češpljami, zraven tega pohišni kramarji, kateri na prodaj ponujajo robo in z zlatom vezene kučme in sukna. Podobe so raznovrstno oblečene, posebno se odlikujejo žene dežele Twer, z nenavadno nošo, ktera je zelo (obilno) sè zlatom ošivana. Med carsko ložo in sejmskim trgom stojé ta vélíkoruska poslopja sè vso pritiklino. Tu je vodnjak (šterna) na vago s kolesom, statve, nove tjelege (kmečki voz), pisker za umivanje z lijakoma, obešen na strešini (perekladini rus). Pri eni hiši je vrt za zelenjavo in kuho, na dvorišči kopica sená, kolarnica izpletena iz šib, hišna varha, pes in petelin, mati ziblje otroka v rešetico. V hiši se vidi velika peč, ob steni močne klopí in na štirivoglati mizi velika lesena solnica, okrogle globoke sklede, in v kotu nasproti vratom omarica s podobami svetnikov, pred katero navadno luč gorí.

Vidi se tudi ilnata s slamo krita maloruska hiša, okoli ktere je narejena ilnata klop. Na vrhu strehe stojí štoklja. Pri hiši je sadni vrt, na katerem rastejo solnčnice, katerih seme kmetje radi vživajo, buče in mnogo drugih reči. Pri pohištvi leži pred kmečkim vozom zaprega podoliških volov. Obličje Malorusov ni enako Vélíkoruskemu; oni nosijo samo brke.

Od zahodnih Slovanov šinejo v oči najprej Poljaci z dolgimi plavimi (modrimi) suknjami, ktere so rdeče ošite. Drugi zahodni Slovani pa opominjajo zelo na nošo ljudstev, s kterimi živijo ali kterim so sosedji.

Od neslovanskih prebivalcev Rusije je posebno veliko narodov, kateri na pustinjah (stepah) kočevajo. Vidi se cela vrsta kirgiških in baškirskih šotorov iz klobučine. Pohišnega orodja poglavitni deli so preproge, sofam enaka sedišča; sredi šotora železni